

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ТА ІННОВАЦІЙНИХ ВІДНОСИН

УДК 620.3+167

С. М. ПРИЛИПКО,

доктор юридичних наук, професор кафедри трудового права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, академік НАПрН України, член Вищої кваліфікаційної комісії суддів України;

С. М. ІВАНОВ,

доцент кафедри інформатики та обчислювальної техніки Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, керівник Центру інформаційних технологій;

С. В. ГЛИНЯНСЬКИЙ,

завідувач лабораторії організації дистанційної освіти Центру інформаційних технологій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ДО ПИТАННЯ ПРОЦЕСУ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСВІТИ І НАУКИ В УКРАЇНІ

У статті проаналізовано основні проблеми, що стоять на заваді інноваційного розвитку освіти та науки в Україні. Розглянуто історичні, економічні, політичні, кадрові, іміджеві та інші перепони на шляху інноваційного розвитку освіти та науки в сучасній Україні. Запропоновано низку стратегічних завдань, виконання яких сприятиме розвитку освіти та науки, а також виведе їх на шлях інноваційного розвитку.

Ключові слова: інноваційний розвиток освіти та науки, проблеми розвитку освіти та науки, стратегія інноваційного розвитку освіти та науки, інноваційний тип розвитку.

Постановка проблеми. Освіта належить до найважливіших напрямів державної політики України. Держава виходить із того, що освіта – це стратегічний ресурс соціально-економічного, культурного і духовного розвитку суспільства, поліпшення добробуту людей, забезпечення національних інтересів, зміцнення міжнародного авторитету й формування позитивного іміджу нашої держави, створення умов для самореалізації кожної особистості.

З огляду на визначені пріоритети найважливішим для держави є виховання людини інноваційного типу мислення та культури, проектування акмеологічного освітнього простору з урахуванням інноваційного розвитку освіти, запитів особистості, потреб суспільства і держави. Якісна освіта є необхідною умовою забезпечення сталого демократичного розвитку суспільства, консолідації всіх його інституцій, гуманізації суспільно-економіч-

них відносин, формування нових життєвих орієнтирів особистості.

Крім того, існує потреба в перегляді й актуалізації змісту державної наукової політики, визначеності її доктринальних завдань та стратегічних напрямів, а також у створенні простих, зрозумілих науковцям, владі та суспільству механізмів забезпечення зростання ролі науки та її інноваційного потенціалу в соціально-економічному розвитку країни.

Мета даної роботи. Метою даної роботи є дослідження проблем у процесі інноваційного розвитку освіти та науки, а також формулювання пропозицій щодо вирішення цих проблем.

Аналіз останніх досліджень. Інноваційні процеси в освіті та науці розглядалися у наукових працях вітчизняних та зарубіжних вчених В. Андрущенко, Г. Балихіна, Л. Ващенко, Л. Даниленко, С. Клепка, В. Корженка, В. Кременя, С. Ніколаєнка, О. Олекс,

В. Паламарчук, І. Підласого, М. Пономарьова, Б. Смирнова, С. Хаткевич та ін.

Виклад основного матеріалу. Формування в Україні інноваційної моделі розвитку диктує нові пріоритети системі освіти та науки, вимагаючи її стабільної динамічності, невинного генерування інновацій, які б сприяли безперервному оновленню знань і, як наслідок, – економічному й соціальному зростанню країни.

У сучасному суспільстві «інновації є основою нової економіки, що базується на знаннях й конкурентоспроможності країни» [1].

Для потреб інноваційного розвитку країни освіта відіграє надзвичайно важливу роль. Вона є не лише зв'язуючою, а й конструктивною ланкою в системі трьох головних складових інноваційної економіки – «наука – освіта – виробництво». У цьому поєднанні освітній потенціал виступає одночасно як джерело поповнення науки кадрами і як головний фактор оволодіння робочою силою, усім населенням сучасними знаннями, необхідними для забезпечення економічного, соціального і культурного розвитку суспільства на основі використання передових досягнень науки, технологій, інновацій.

Головними проблемами, які гальмують сьогодні інноваційні процеси в системі освіти та науки України, є те, що вона «позбавлена загальновищої концепції інноваційного розвитку. Інноваційні процеси здійснюються без ґрунтового аналізу тих інноваційних процесів, які відбуваються у світі. Існуючі закони та нормативно-правові акти щодо проведення інноваційної діяльності не забезпечують їй відповідного правового поля і не додають позитивних імпульсів для “народження” інновацій» [2].

Крім того, втрата якості освітнім потенціалом, на нашу думку, може бути пов'язана з такими причинами.

Перша: надмірна комерціалізація освіти, особливо вищої, яку в Україні скромно трактують як введення оплати за освітні послуги. Платність вищої освіти в Україні є найвищою серед європейських країн (у середньому майже на порядок). Нарощується платність і в системі середньої, а також дошкільної освіти.

В умовах зростаючої економічної нерівності населення країни, яка є вищою, ніж, наприклад, у скандинавських країнах, у 4–5 разів і навіть у 1,5 разу більшою, ніж у США, масштабне поширення платності освіти стає нездоланною перепоною на шляху отримання якісної освіти для значної частини української молоді. Що стосується «контрактників», то навіть для державних навчальних закладів вони сьогодні є важливим джерелом їх існування. За таких умов вимоги до знань учнів і студентів стають другорядними у порівнянні з фінансовими потребами. Зростання цих потреб закономірно призводить до зростання контингенту студентів, які оплачують своє навчання. Відповідно виникає потреба у нових викладачах. У відповідь на це вищі навчальні заклади високими темпами нарощували свої аспірантури і докторантури. Проте сьогодні, за винятком 10–12 університетів, які зберегли в певній мірі свої науково-дослідні традиції і відповідну наукову базу, здійснюється підготовка не науково-педагогічних кадрів, а суто викладачів.

Сьогодні на вузівський сектор науки припадає менше 7% загальних асигнувань на всю науку, а частка фінансування науково-технічних робіт у вузах складає лише 3% загальних коштів на їх утримання, що значно менше аналогічних показників у дореформений час в Україні і в теперішній час у розвинутих країнах [3].

Друга причина. У навчальному процесі на всіх стадіях освітньої системи значно понижена роль викладання природничих наукових дисциплін, що в минулому у вітчизняній освіті забезпечувало загальний високий рівень фундаментальної підготовки учнів і студентів, формувало їх науковий світогляд та інноваційну культуру. Надія на те, що нам допоможе підвищити якість освітньої системи «Болонський процес», тільки відволікає від реальної оцінки накопичених проблем та пошуку їх рішень. Те, що пропонується «Болонським процесом», має бути конкретно спроектовано на проблеми і можливості української освітньої системи. Поки що це жодним чином не відбувається, у результаті чого «болонізація» української освіти сприяє лише наростаючому відтоку найкращих випускників українських вузів і аспірантур за кордон.

Третя причина. З початком ринкових реформ майже повністю ліквідовано середню ланку системи професійної підготовки кадрів – професійно-технічні училища і технікуми, які виконували важливу функцію у формуванні робочої сили шляхом поєднання передових знань і сучасних технологічних навичок. Зараз відчувається гостра потреба виробництва передусім у таких фахівцях.

Однією з причин, що гальмують розвиток системи професійної освіти, є зниження престижності робітничих професій. У свою чергу, це обумовлено тим, що у вітчизняній економіці домінують робочі місця низькотехнологічної укладності, які малопривабливі для сучасних фахівців, особливо молодих. В Україні необхідно створювати в достатній кількості нові сучасні робочі місця, привабливі і для випуск-

ників навчальних закладів, і для забезпечення повернення у вітчизняну економіку українських зарубіжних заробітчан [4].

Слід зазначити також, що в Україні слабо розвинута система післядипломної освіти, вона не забезпечує у відповідності до вимог інноваційного розвитку неперервне оновлення фахового рівня всіх працюючих членів суспільства. На підвищення рівня кваліфікації в Україні витрачається на порядок менше часу, ніж в інноваційно розвинутих суспільствах.

За останні два десятиріччя відбувся розрив зв'язків циклу «наука – освіта – виробництво», освіта, як і наука, залишається майже повністю відстороненою від процесу формування інноваційної економіки. Гострота і складність цієї проблеми потребують системних стратегічних рішень.

Сучасний стан науково-дослідної сфери України обумовлено довгостроковим негативним впливом загальноекономічних проблем, пов'язаних зі структурною деформованістю економіки країни, домінуванням у ній низькотехнологічних галузей і укладів, виробництв продукції з низьким рівнем доданої вартості, які об'єктивно малосприйнятливі до сучасних наукових досягнень [3].

Руйнівню вплинула на розвиток наукової сфери некомпетентна державна політика проведення неоліберальних ринкових реформ (приватизація, трансформація бюджетної, податкової, кредитної та інших фінансово-економічних систем) фактично без врахування науково-технологічного фактора та його впливу на ефективність і конкурентоспроможність вітчизняної економіки. У відношенні до науки здійснювалась безперспективна політика «виживання» існуючого науково-технічного потенціалу замість його оновлення та якісного покращення для приведення у відповідність до потреб ринкової економіки.

Отримана у спадок з радянських часів малоефективна система фінансування української науки за часи незалежності майже не змінилася, залишившись високозалежною від державних коштів. Проте відбулося значне скорочення обсягів інвестування в науку як державою, так і підприємництвом. Розмір інвестицій, які вкладаються у вітчизняну науку, дуже незначний (менше 1% ВВП), що об'єктивно лишає її можливості реалізувати свою функцію ефективного наукового забезпечення інноваційного розвитку економіки, для чого потрібно було б мати наукоємність ВВП понад 1,7%.

При дефіциті коштів збереження привабливої системи базового бюджетного фінансування наукових установ стимулювало значну частину галузевих наукових спільнот до здобування статусу державної

академії наук, що не відповідає ринковим вимогам, знижує комерційний потенціал української науки, перетворюючи її все більше на витратну галузь. Кошти нерационально розпорюються по багатьох розпорядниках коштів, значна частина яких працює неефективно і відповідно не має результатів світового рівня.

Застарілість сучасної технологічної бази науки, безвідповідальне ставлення до приведення її у відповідність до сучасних вимог фактично унеможливають проведення в Україні досліджень на світовому рівні без допомоги зарубіжних партнерів, яка часто є небезкорисною: чимало значущих досягнень українських вчених стають інтелектуальною власністю інших країн. Майже половина наукових кадрів України витрачає свій творчий потенціал здебільшого в інтересах зарубіжних замовників.

Політика «виживання» науки без проведення системних заходів щодо її адаптації до ринкових вимог, незатребуваність її вітчизняною економікою призвели до тяжких наслідків.

В Україні відбулося найбільше серед країн Центральної і Східної Європи скорочення чисельності наукових кадрів, обсягів фінансування науки, рівня оплати праці. Ці зміни набувають особливо негативного забарвлення в порівнянні зі зростанням чисельності держуправлінців, силових структур, служителів культів та витрат на їх утримання. Погіршується демографічна структура та якість кадрів науки. З її лав вимиваються здебільшого працівники продуктивного віку. За умов загального скорочення чисельності дослідників, незначного притоку в науку молоді та домінування в складі наукових кадрів науковців старшого віку в найближчі роки може статися серйозна кадрова криза внаслідок природного відтоку з наукової сфери значної кількості нині ще працюючих пенсіонерів. Не дає позитивних наслідків спроба вплинути на якість оновлення кадрів шляхом необґрунтованого зростання чисельності аспірантури і докторантури. Для підготовки величезної кількості аспірантів і докторантів (понад 33 тис. чол.) сьогодні в Україні немає відповідної наукової бази. У багатьох вищих навчальних закладах, де проходять підготовку більша частина пошукувачів, не виконується жодної дослідницької теми, тому підсумком їх праці стають переважно компіляційні дисертації. Відповідно незначним є наукове і практичне значення таких робіт. Не висока й частка захищених аспірантами дисертацій, значна частина аспірантів у подальшому не займається науковою роботою. На даний час лише менше третини всіх вітчизняних кандидатів і докторів наук працюють безпосередньо в науковій сфері. Цьому в певній мірі сприяють втрачання вимогливос-

ті при вирішенні проблем атестації наукових кадрів, присудженні вчених і академічних звань, зниження престижу наукової праці при збереженні в суспільстві престижу вчених звань, які сьогодні стають також своєрідним предметом приватизації.

У країні відсутній дієздатний механізм реалізації визначених державою пріоритетів науково-технологічного розвитку, а також система об'єктивної оцінки ефективності використання коштів, які вкладаються в цю сферу, що не дозволяє сконцентрувати ресурси на підтримку ефективно працюючих наукових колективів і наукових шкіл та забезпечити їх оснащенням, сучасною технологічною базою.

Гострою проблемою є наростаючий розрив між дисциплінарних зв'язків і циклу «фундаментальні дослідження – розробки – комерціалізація знань у виробництві». Урешті-решт це призвело до того, що більшість наукових установ стала скочуватися до реалізації політики консервації і тиражування тематики з метою виживання, а не для розвитку. Тому сьогодні до 75% вітчизняного наукового потенціалу використовується для підтримки вже досягнутого науково-технічного рівня економіки, лише незначна частина орієнтована на цілі оновлення на сучасному рівні наукових знань [5].

Не сприяло позитивним зрушенням у науковій сфері безвідповідальне реформування органів державного управління, яке здійснювалось у відриві від потреб удосконалення наукового забезпечення соціально-економічного розвитку країни і завдань реформування самої науки. Багато принципово важливих положень існуючого законодавства не виконуються або безпідставно призупиняється іншими рішеннями державних органів. У науковій сфері посилюються такі негативні явища, як науковий конформізм, пасивне сприйняття значною кількістю вчених існуючих порядків, некритичність позицій до негараздів, у тому числі до самооцінки свого внеску в науку і покращення суспільного життя [3].

На нашу думку, основними завданнями розвитку освіти і науки є:

- забезпечення інноваційної спрямованості системи освіти шляхом:
 - підвищення рівня комп'ютеризації вищих навчальних закладів;
 - активізації науково-технічної та інноваційної діяльності вищих навчальних закладів та збільшення обсягу її бюджетного фінансування;
 - утворення інноваційних структур у системі освіти;
 - реформування системи освіти з урахуванням вимог європейських стандартів і збереженням культурних та інтелектуальних національних традицій;

- підвищення результативності вітчизняного сектору наукових досліджень і розробок з метою посилення його ролі у забезпеченні інноваційного розвитку національної економіки шляхом:

- інтеграції вітчизняного сектору наукових досліджень і розробок до світової інноваційної системи, сприяння розвитку міжнародного партнерства у сфері науково-технічної та інноваційної діяльності;

- збільшення частки наукових та науково-технічних досліджень, спрямованих на створення нових видів інноваційної продукції;

- орієнтації національних товаровиробників на створення високотехнологічної конкурентоспроможної та екологічно чистої продукції;

- врахування кон'юнктури світового ринку під час визначення пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки та інноваційної діяльності;

- забезпечення розширеного відтворення знань на основі інтеграції діяльності вищих навчальних закладів, академічних та галузевих наукових установ шляхом:

- підвищення рівня фондоозброєності державного сектору наукових досліджень і розробок;

- концентрації ресурсів на пріоритетних напрямках розвитку науки і техніки та інноваційної діяльності, створенні умов для організації високотехнологічного виробництва в Україні;

- посилення взаємодії освіти та науки, створення університетів дослідницького типу на базі провідних вищих навчальних закладів;

- стимулювання процесу підвищення кваліфікації, розвитку системи дистанційного навчання у напрямі розвитку інноваційної інфраструктури;

- забезпечення розвитку системи фінансово-кредитної підтримки реалізації конкурентоспроможних науково-технічних та інноваційних програм і проєктів шляхом:

- забезпечення розвитку мережі спеціалізованих небанківських інноваційних фінансово-кредитних установ, їх ефективної діяльності та розширення прав зазначених установ на участь у створенні корпоративних інвестиційних фондів;

- упровадження механізму страхування ризиків під час реалізації високотехнологічних інноваційних проєктів;

- створення умов для інвестування венчурного капіталу у високотехнологічні інноваційні проєкти;

- упровадження механізму надання на конкурсній основі грантової підтримки вченим та утворюваними ними малим інноваційним підприємствам за рахунок державних та інших коштів, а також сприяння міжнародному науково-технічному співробітництву, в рамках якого надається така підтримка;

- забезпечення розвитку виробничо-технологічної інноваційної інфраструктури шляхом:

- сприяння створенню інноваційних структур, орієнтованих на підтримку малого інноваційного бізнесу;

- створення економічних стимулів розвитку наукових парків на базі вищих навчальних закладів, технологічних парків, технополісів та інноваційних структур інших типів;

- підвищення ефективності діяльності регіональних центрів інноваційного розвитку;

- забезпечення розвитку ефективної інформаційно-аналітичної та експертно-консалтингової інфраструктури інноваційної діяльності шляхом:

- реформування системи науково-технічної інформації, розширення можливостей доступу до інформації юридичних та фізичних осіб через Інтернет;

- створення системи інформаційно-аналітичного забезпечення реалізації державної інноваційної політики та проведення моніторингу стану інноваційного розвитку національної економіки;

- проведення систематичних прогнозно-аналітичних та стратегічних маркетингових досліджень науково-технологічного та інноваційного розвитку з метою визначення пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки та інноваційної діяльності, переліку критичних технологій, передбачивши участь суб'єктів господарювання у таких процесах;

- створення умов для трансферу технологій та підвищення ефективності охорони прав інтелектуальної власності шляхом:

- формування та забезпечення розвитку ефективної системи капіталізації результатів інтелектуальної діяльності;

- впровадження ефективного механізму трансферу технологій.

Крім того, головною метою заходів, спрямованих на вдосконалення системи освіти, є створення умов для приведення рівня і якості освітнього потенціалу до вимог кадрового забезпечення інноваційного розвитку України.

До основних напрямів цієї роботи належать такі:

- встановлення ключових орієнтирів для розвитку освітнього потенціалу на стратегічну перспективу. Зокрема: досягнення середнього рівня освіченості робочої сили, що відповідає 12 рокам навчання; забезпечення умов для оволодіння в найближчі 5 років кожною дитиною в країні у 8-річному віці вмінням читати, а всіма випускниками шкіл – комп'ютерною грамотністю, включаючи вміння користуватися Інтернетом;

- скорочення частки оплатної системи навчання у вищих навчальних закладах до середньоєвропейських показників шляхом нарощування фінансування оплати навчання за рахунок державного замовлення, а також замовлення підприємств і організацій;

- оптимізація структури підготовки спеціалістів, а також чисельності аспірантів і докторантів шляхом приведення їх у відповідність до потреб нарощування кількості фахівців з природничих і технічних спеціальностей.

Ключовим завданням у напрямку розвитку кадрового потенціалу науки є подолання глибокого розриву, який склався між наукою України і розвинутими країнами в умовах оплати праці і вимогливості до системи формування кадрового потенціалу науки. Рівень оплати праці науковців в Україні залишається найнижчим серед європейських країн. У той же час фактично не впливає на якість формування кадрового потенціалу науки існуюча система оцінки результатів діяльності науковців. З метою подолання цього розриву потрібно:

- провести оцінку відповідності науково-кадрового потенціалу встановленим пріоритетам наукового та інноваційного розвитку країни й атестацію робочих місць дослідників з метою визначення реальної наявності підготовлених у відповідних проблемних галузях спеціалістів, якості наукових лідерів, рівня наукового доробку, технологічної забезпеченості, доступу до світових науково-інформаційних ресурсів, розвиненості партнерських зв'язків між учасниками циклу «наука – інновації», а також зв'язків із вітчизняними замовниками на виконання НДДКР;

- провести у всіх наукових установах атестацію наукових працівників з метою оцінки рівня відповідності їх професійної кваліфікації та результативності критеріям і стандартам, які існують в європейській науковій спільноті;

- за результатами атестації сконцентрувати державну підтримку на раціональне фінансове і матеріально-технічне забезпечення в основному ефективно працюючих вчених і наукових колективів, створити на базі найкращих із них високотехнологічні наукові центри міжнародного значення, умови праці в яких сприятимуть поверненню з-за кордону українських фахівців, а також будуть привабливими для зарубіжних учених;

- запровадити в практику відносин у науковій сфері спеціальну контрактну форму, що дає можливість встановлювати для окремих найбільш продуктивних вчених позатарифний розмір оплати праці, рівень якої відповідатиме європейським стандартам. Заробіток ученого має залежати не від звання, а від його конкретного внеску в розвиток науки і стимулювати зростання творчої активності;

– вдосконалити систему наукової підготовки фахівців з вищою освітою, відновити у вищих навчальних закладах вимогу обов'язкового поєднання навчального і наукового процесів, широкої участі студентів у виконанні НДДКР, створювати різноманітні студентські форми організації навчально-дослідної та проектно-конструкторської роботи, розробити і запровадити програму державної підтримки найбільш талановитих студентів для навчання у провідних вітчизняних і зарубіжних університетах;

– реформувати систему підготовки й атестації наукових кадрів, установити, що підготовка й атестація наукових і науково-педагогічних кадрів здійснюватиметься виключно в наукових установах і вищих навчальних закладах, в яких виконуються наукові дослідження світового рівня; запровадити дворівневу систему атестації докторів наук (на державному рівні – атестований доктор наук, на рівні університету або наукової установи – доктор наук відповідного університету або наукової установи), відмовившись від існуючого нині вченого ступеня кандидата наук;

– розробити і запровадити програму державної підтримки стажування молодих вчених у зарубіжних наукових центрах, водночас забезпечивши умови для їх повернення для роботи в науковій сфері України. Створити для реалізації програми спеціальний державний фонд цільової підготовки перспективної наукової молоді у провідних закордонних наукових центрах, а також у національних наукових центрах України, зосередивши в ньому для цього кошти, які надаються зараз для виплати президентських, державних, іменних та інших стипендій, а також грантів і премій;

– запровадити систему регулярного підвищення наукової кваліфікації науковців, передбачити надання раз у 5–7 років творчої відпустки вченим для узагальнення отриманих ними наукових результатів і підготовки наукової праці (дисертації, монографії тощо);

– розробити і запровадити систему стимулів для підвищення мобільності наукових кадрів, зокрема їх переходу на роботу в підприємницькі виробничі структури, створення ними інноваційних фірм, участі в роботі науково-технічних рад у міністерствах, в органах місцевої влади, на підприємствах;

– запровадити заходи з матеріального, морального і професійного заохочення своєчасного виходу наукових працівників на пенсію.

Висновки. Назріла нагальна необхідність у зламі негативних тенденцій, що склалися в освітній та науковій сфері, спрямуванні державної політики на формування якісно нового науково-технічного потенціалу, максимального його використання для переведення вітчизняної економіки на інноваційний шлях розвитку.

Для розбудови інтелектуально-орієнтованої економіки і формування знаннєвого суспільства Україна повинна мати ефективну освіту та науку світового рівня: високопродуктивних науковців, сучасне технологічне оснащення та інформаційне забезпечення їх праці, раціональну організацію науково-дослідних, дослідно-конструкторських розробок, розвинуту систему комерціалізації наукових результатів, інакше кажучи, освіту та науку з високим інноваційним потенціалом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Патон Б. Є. Наука – інноваціям / Б. Є. Патон // Наука та інновації. – 2008. – Т. 4, № 5. – С. 19–20.
2. Гладка Т. І. Інноваційна діяльність і гуманізація освіти: філософський аспект / Т. І. Гладка // Вісн. Дніпропетр. ун-ту. Філософія. Соціологія. Політологія. – 2007. – Вип. 15. – С. 172–177.
3. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 рр. в умовах глобалізаційних викликів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/doccatalog/list?currDir=48718>.
4. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.
5. Концепція науково-технологічного та інноваційного розвитку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/916-14>.

REFERENCES

1. Paton B. (2008). Ye. Nauka – innovatsiiam [Science – Innovation], *Nauka ta innovatsii -Science and Innovation* 4, 5, 19–20 [in Ukrainian].
2. Hladka T. I. (2007). Innovatsiina diialnist i humanizatsiia osvity: filosofskyi aspekt [Innovative Activity and Humanization of Education: Philosophical Aspect], *Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu. Filosofiia. Sotsiologiia. Politologiia – Bulletin of Dnipropetrovsk University. Philosophy. Sociology. Politics* 15, 172–177 [in Ukrainian].

3. Stratehiia innovatsiinoho rozvytku Ukrainy na 2010–2020 rr. v umovakh hlobalizatsiinykh vyklykiv [The Strategy of Innovative Development of Ukraine for 2010–2020. Under the Conditions of Globalization Challenges], *kno.rada.gov.ua*. Retrieved from: <http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/doccatalog/list?currDir=48718> [in Ukrainian].
4. Natsionalna stratehiia rozvytku osvity v Ukraini na period do 2021 [National Strategy for the Development of Education in Ukraine Until 2021], *zakon3.rada.gov.ua*. Retrieved from: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/344/2013> [in Ukrainian].
5. Kontseptsiu naukovo-tehnolohichnoho ta innovatsiinoho rozvytku Ukrainy [Concept of Scientific, Technological and Innovation Development of Ukraine], *zakon4.rada.gov.ua*. Retrieved from: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/916-14> [in Ukrainian].

С. Н. ПРИЛИПКО

доктор юридических наук, профессор кафедры трудового права

Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого, академик НАПрН Украины,
член Высшей квалификационной комиссии судей Украины

С. Н. ИВАНОВ

доцент кафедры информатики и вычислительной техники Национального юридического
университета имени Ярослава Мудрого, руководитель Центра информационных технологий

С. В. ГЛИНЯНСКИЙ

заведующий лабораторией организации дистанционного образования Центра информационных
технологий Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

К ВОПРОСУ О ПРОЦЕССЕ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ В УКРАИНЕ

В статье проанализированы основные проблемы, препятствующие инновационному развитию образования и науки в Украине. Рассмотрены исторические, экономические, политические, кадровые, имиджевые и прочие преграды на пути инновационного развития образования и науки в современной Украине. Предложен ряд стратегических задач, выполнение которых будет способствовать развитию образования и науки, а также выведет их на путь инновационного развития.

Ключевые слова: инновационное развитие образования и науки, проблемы развития образования и науки, стратегия инновационного развития образования и науки, инновационный тип развития.

S. M. PRYLYPKO

Doctor of Legal Sciences, Professor of Labour Law Department of Yaroslav Mudryi National Law
University, academician National Academy of Legal Sciences of Ukraine,
a member of the High Qualifications Commission of Judges of Ukraine

S. M. IVANOV

Associate Professor the Department of Computer Science of Yaroslav Mudryi National Law University,
Director of the Center for Information Technology

S. V. GLYNIANSKYI

Head of the Laboratory organization of distance learning of Center for Information Technologies
of Yaroslav Mudryi National Law University

ON THE ISSUE OF THE EDUCATION AND SCIENCE INNOVATION DEVELOPMENT PROCESS IN UKRAINE

Problem setting. Education belongs to the most important areas of public policy of Ukraine. The state comes from the fact that education – a strategic resource of socio-economic, cultural and spiritual development of society, improving

people's welfare, national interests and strengthening the international prestige and create a positive image of our country, creating the conditions for self-realization of each individual.

Target of research. The aim of this work is researching problems in the course of innovative development of education and science, and formulation of proposals to solve these problems.

Analysis of resent researches and publications. Innovative processes in education and science considered in scientific works of domestic and foreign scientists V. Andrushchenko, G. Balyhina, L. Vashchenko, L. Danilenko, S. riveting Korzhenko V., V. Kremen, S. Nikolaenko, A. Alex, V. Palamarchuk, I. Pidlasoho, N. Ponomarev, Boris Smirnov, S. Hatkevych and others.

Article's main body. The main problems that hinder innovation processes today in the system of education and science of Ukraine is that it «lacks universally accepted concept of innovation development. Innovation processes are carried out without a thorough analysis of the innovation processes that occur in the world, uncertainty instruments of influence on their development. Existing laws and normative acts to conduct innovative activities do not provide it to the relevant legal framework and did not give a positive impetus for «birth» innovation».

It should be noted also that in Ukraine, poorly developed system of postgraduate education, it does not provide in accordance with the requirements of innovative development of continuous professional updating of all working members of society. To increase the skill level in Ukraine spent much less time than in developed innovative societies.

Key words: the innovative development of education and science, problems of development of education and science, the strategy of innovative development of education and science, the innovative type of development.

Прилипко С. М. До питання процесу інноваційного розвитку освіти і науки в Україні / С. М. Прилипко, С. М. Іванов, С. В. Глинянський // Право та інноваційне суспільство : електрон. наук. вид. – 2015. – № 2 (5). – Режим доступу: http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2015/12/Prylypko_Ivanov_Glynianskyi5.pdf.